FAMILIE-/ARVERET - OMPRØVEN 2000

Opgave nr. 1

Lone og Kurt flyttede i 1996 sammen i Lones lejede lejlighed. Lone havde i 1995 arvet nogle midler, der ifølge arveladers testamente var særeje - i øvrigt havde hun kun indbo. Midlerne var placeret dels i værdipapirer, og dels som et indestående på en bankkonto nr. 5467. Kurt tjente noget mere end Lone, men ingen af dem havde særlig store indtægter. De havde i de første år adskilt økonomi, dog således at de hver betalte ½ af de fælles udgifter til husleje, mad, el, telefon, forsikringer mv. via en fælles budgetkonto.

Da Lone i slutningen af 1998 blev gravid, besluttede de at gifte sig. Bryllup og barnedåb blev holdt under et i Kurts forældres hjem i september 1999, og Kurt stod for det hele. Han havde bestilt maden udefra, lejet stort telt til haven, og han havde i det hele taget ikke sparet på noget. Lone, der havde været gift før, var helst fri for bryllupsarrangementet, og da hun ikke var medlem af folkekirken, var hun heller ikke indstillet på barnedåben. Men hun havde efter nogen diskussion med Kurt - og til dels også med Kurts forældre - ladet Kurt få sin vilje for at få fred. De fik en del gaver. Fra Kurts forældre kom et videoapparat og et videokamera. Lones forældre kom med alt tænkeligt udstyr til den nyfødte Sofie og med 2.000 kr. til Sofies børneopsparingskonto.

Da Lones barselsorlov i november 1999 var ved at udløbe, enedes Lone og Kurt om, at det var bedst, at Lone blev deltidsansat, og at de fremover fik fælles økonomi. De lagde et fælles budget, og det viste sig, at de dårligt kunne få økonomien til at hænge sammen, medmindre der blev ryddet op i Kurts gæld. Kurt fortalte i strid med sandheden, at han havde betalt regningerne fra bryllup og barnedåb, og at han herefter havde i alt 80.000 kr. i gæld. Efter nogle overvejelser lånte Lone Kurt de sidste 80.000 kr. af sine arvede kontante midler - resten var gået til forskellige løbende udgifter - således at han kunne indfri sin resterende gæld. Han skulle nedbringe lånet fra Lone med to tusinde kroner om måneden, der aftaltes betalt af midlerne fra en nyoprettet fælles bankkonto, hvorpå begges løn fremover blev indbetalt - første gang 1. december 1999. Afdragene skulle indsættes på konto 5467. De skulle hver have et beløb til rådighed månedlig til egne særlige udgifter til tøj og “lommepenge”. Kurt skulle have 2.000 kr. og Lone 1.500 kr., da Kurt

dels brugte flest penge, dels tjente mest. De fælles udgifter blev stadig betalt via budgetkontoen.

I februar 2000 blev det klart for Lone, at 28.000 kr. af regningerne fra brylluppet og barnedåben ikke var betalt. Kurt havde også i december 1999 åbnet en konto i Magasin. På denne konto havde han købt tøj til sig selv for 8.080 kr. - to par sko, tre skjorter, undertøj, en frakke, et jakkesæt, og et par slips. Han havde yderligere købt sine julegaver til Sofie og Lone: en Peter Plys-sparkedragt til 200 kr. til Sofie, samt et køkkenknivsæt til 300 kr. og to flasker rødvin til 120 kr. til Lone. Da Lone spurgte ham, om han havde penge til at betale gælden med, fortalte han, dels at han ikke havde pengene, og dels at han ikke havde indsat de to tusinde kr. fra Lones forældre på Sofies børneopsparing.

I marts 2000 blev Lone og Kurt separeret. Lone fik forældremyndigheden over Sofie. Bortset fra de gældsposter, der kom for dagen i februar, var der kun en regning for efterbetaling af varme i Lones lejlighed for perioden 1.9.1998-31.8.1999 på 1.300 kr. Der var i samme periode til udlejeren betalt á conto varme med lejen over budgetkontoen. Lone modtog regningen en måned efter separationen og betalte den af sin løn for april. Af aktiver var der kun videoudstyret til en værdi af 11.000 kr., udstyret til Sofie til en værdi af 18.000 kr., indbo, der var Lones, til en værdi af 33.000 kr., Lones værdipapirer til en værdi af 120.000 kr. og Lones bankkonto 5467 på 8.000 kr.

Hvordan skal boet kvantitativt deles, og parternes mellemværender i øvrigt afregnes?

Løsningsvejledning til opgave nr. 1

Det er uden betydning, om det arvede særeje, der jf. RVL § 28 a er gyldigt, er skilsmisse-særeje eller fuldstændigt særeje, da Lone og Kurt skal separeres.

En boopgørelse er udelukkende et opgør mellem ægtefællerne. Det for boopgørelsen afgørende er derfor, hvem der i det indbyrdes forhold skal betale de enkelte passiver. Da en ægtefælle, der hæfter udadtil for et passiv, som den anden i det indbyrdes forhold skal betale, kan kræve, at den anden betaler sin del af gælden eller stiller sikkerhed herfor, jf. FSKL § 65 a, eller eventuelt kan sikre sig ved modregning, er det også nødvendigt at fastslå hæftelsen udadtil for i videst muligt omfang at få afregnet parternes mellemværender.

Bryllupsfesten og barnedåben - 28.000 kr.
Det er Kurt, der har stået for bestillingerne, så han hæfter udadtil for regningerne på 28.000 kr. Lone hæfter ikke udadtil, da de ved bestillingerne ikke var gift, og RVL § 11 allerede af denne grund ikke er anvendelig. Lone skal heller ikke i det indbyrdes forhold betale, medmindre det er forudsat eller aftalt, idet dispositionen ikke er omfattet af RVL § 2. Der er intet der tyder på en udtrykkelig aftale. Det er næppe heller forudsat, at Lone, der var meget modvillig over for arrangementet og som slet ikke deltog i planlægningen, skulle betale en del - selv om man i mange situationer i mangel af oplysninger vil falde tilbage på en ligedeling af sådanne udgifter. Den omstændighed, at Kurt under samtalerne i november om budgetlægningen oplyste Lone om, at regningerne var betalt, tyder også på, at disse regninger alene var Kurts problem. - Dertil kommer, at hele forudsætningen for lånearrangementet, budgetlægningen og den fælles økonomi var, at Kurt havde afholdt udgifterne. Lægges det derfor ikke til grund, at Kurt fra starten alene skulle betale, må han i hvert fald i forbindelse med disse forhandlinger have pådraget sig denne forpligtelse.

Videoudstyret - 11.000 kr.
Der er tale om en større gave fra Kurts forældre. I mangel af oplysninger om andet anses sådanne gaver for at tilhøre den, fra hvis familie de kommer.

Udstyret til Sofie - 18.000 kr.
Udstyret er som udgangspunkt Sofies - festen var også en barnedåb. I det omfang det ikke er Sofies, kan det udtages forlods efter reglen i FSKL § 68 a, stk. 2. Sofies aktiver indgår ikke i boet.

Pengene til børneopsparingskontoen - 2.000 kr.
Pengene var Sofies. Da Kurt har brugt dem, skylder han Sofie dem. De 2.000 kr. er et passiv i Kurts bodel, men ikke et aktiv i boet, da fordringen er Sofies.

Lones lån til Kurt - 80.000 kr.
Aftalen er en gyldig låneaftale, jf. RVL § 29. Der er intet i vejen for, at afdragsordningen

finansieres af den fælles bankkonto som led i det samlede arrangement - det er ikke en gave. Der skyldes efter aftalen stadig 72.000 kr., som er et passiv i Kurts bodel, og et aktiv i Lones særeje, da lånet stammer fra det arvede særeje, jf. RVL § 28, stk. 3. Midlerne er ikke blandet sammen med fællesejemidler.

Bankkonto 5467 - 8.000 kr.
Jf. ovenfor er disse afdrag Lones særeje, jf. RVL § 28, stk. 3.

Varmeregningen 1.300 kr.
Da regningen vedrører en periode, der ligger før skæringsdagen, er den et passiv i boet. Regningen vedrører en periode, hvor Kurt og Lone ligedelte denne udgift efter aftale, og de skal derfor hver betale halvdelen. Det er uden betydning for boopgørelsen, at Lone har betalt regningen, idet den er betalt med midler, der ikke indgår i boet, men betalingen medfører, at Lone kan modregne i boslodstilsvaret.

Gælden til Magasin
Da det er Kurt, der har åbnet kontoen, hæfter han som kontohaver. Lone hæfter kun udadtil, i det omfang købene er omfattet af RVL § 11:

Kurts indkøb af *tøj til sig selv* er ikke omfattet af § 11. Reglen om ting til personligt brug dækker kun kvinders indkøb til eget brug.

Det er uden betydning for § 11, at der er tale om *julegaver*. Købet af dragten til Sofie er omfattet af § 11, stk. 1, idet den omfattes af børnenes fornødenheder. Knivsættet og vinen er omfattet af den daglige husholdnings fornødenheder. Købene er "sædvanlige", da det er almindelige ting, og beløbene ikke er urimelige. Lone hæfter for disse beløb, i alt 620 kr., hvorfor FSKL § 65 a, skal bruges på dette beløb.

I det indbyrdes forhold er det af betydning, at der er tale om gaver. Uanset deres aftale om udgiftsfordeling skal Kurt bære udgiften. Passivet på i alt 8.700 kr. er alene Kurts.

Indboet er Lones aktiv på 33.000 kr. Det er ikke omfattet af særejet.

Værdipapirerne er Lones særeje - de er ikke sammenblandet med andre midler.

Boopgørelse:	M	H
Bryllupsfest	÷ 28.000 kr.	
Videoudstyr	11.000 kr.	
Børneopsp.gæld	÷ 2.000 kr.	
Lån	÷ 72.000 kr.	
Magasin	÷ 8.700 kr.	
Varmeregning	÷ 650 kr.	÷ 650 kr.
Indbo		33.000 kr.
Nettobodele	÷ 100.350 kr.	32.350 kr.
Boslodder	16.175 kr.	16.175 kr.

Lone skal aflevere 16.175 kr. som boslodstilsvar til Kurt. Heri kan hun delvis modregne sit krav på 72.000 kr. Lone kan forlange betaling af den del af gælden til Magasin, som også hun hæfter for, 620 kr., eller betale denne gæld og modregne. Hun kan også modregne Kurts 650 kr. af varmeregningen. Modregningen dækker imidlertid ikke hendes samlede krav. Lone kan ikke indkræve Sofies 2.000 kr. ved at modregne.

Lone har et særeje på 120.000 + 8.000 + 72.000 i alt 200.000 kr.

Litteratur: Familieret 1996 s. 353, 355-56, 361, 400, 448-456, 461-463, 467-69, 495, 569-70, 592-593, 604-606, 616.

Opgave nr. 2

Magnus Magnusson havde igennem ½ år lidt af mavesmerter og havde efter pres fra hustruen Hilda langt om længe søgt læge herfor i september måned 1999. Lægen konstaterede, at Magnus havde mavekræft, og at kræften nu var så fremskreden, at den ikke længere kunne helbredes. Dette blev Magnus ikke overrasket over, da han altid så sort på tingene og straks ved smerternes begyndelse havde forestillet sig det værste. Han havde derfor den 20. august 1999 indgået en aftale med sin kompagnon om, at denne per 1. december 1999 vederlagsfrit skulle overtage hele den virksomhed, som de hver ejede halvdelen af, og drive denne videre. Virksomheden var vurderet til 1,2 mio. kr.

Magnus Magnusson døde den 1. oktober 1999 af sin kræftsygdom. Han efterlod sig hustruen Hilda, datteren Anna og sønnen Boris. Endnu en datter (Camilla) var død året før, og havde efterladt sig en mand (Sylvester) og en søn (Daniel).

Det samlede fællesbo var på 2,4 mio. kr. (incl. Magnus' sejlbåd til en værdi af 500.000 kr.). Derudover ejede Magnus et sommerhus, som ifølge en formgyldig ægtepagt oprettet ved ægteskabets indgåelse var hans fuldstændige særeje. Sommerhuset havde en friværdi på 385.000 kr. Omfattet af ægtepagten om fuldstændigt særeje var også dels et antikt hårbørstesæt, som var gået i arv til Magnus efter hans mor, dels aktier til en værdi af 245.000 kr. Hårbørstesættet havde en værdi af 6.000 kr., og var igennem mange år dagligt blevet brugt af Hilda.

Ved opgørelsen af Magnus' bo fandtes et formgyldigt testamente, oprettet af Magnus i 1995. Testamentet indeholdt følgende testamentariske dispositioner: "Det antikke hårbørstesæt skal min datter Anna arve. Derudover skal hun foruden sin tvangsarv have 175.000 kr. Min søn Boris må vælge mellem min sejlbåd og mit sommerhus. Min datter Camilla skal udover sin tvangsarv have 300.000 kr., som hjælp til mit elskede barnebarn Daniel, der er født handicappet. Resten af min formue skal fordeles således: Mine 3 kortmakkere i bridgeklubben Karl, Viggo og Leif skal hver have 1/3."
Det viste sig, at Leif var død, men havde efterladt sig en søn Torben.

I forbindelse med boopgørelsen var Hilda noget utilfreds med Magnus'

disposition over virksomheden, da hun ønskede at drive denne. Kan Hilda gøre krav gældende i anledning af virksomhedsoverdragelsen?

Hilda ønskede ikke at sidde i uskiftet bo. Fordel arven kvantitativt og kvalitativt under hensyntagen til, *at* både Anna og Hilda ønsker at få hårbørstesættet, *at* Boris primært ønsker båden og sekundært sommerhuset udlagt, *at* Hilda ønsker både sommerhus og sejlbåden udlagt, og *at* alle i øvrigt ønsker mest muligt.

Løsningsvejledning til opgave nr. 2

1) Virksomhedsoverdragelsen.
Overdragelsen af Magnus' halvdel af virksomheden til kompagnonen må betegnes som en livsgave. Uanset gaven først fuldbyrdes efter Magnus' død er der tale om en livsdisposition, da meningen ikke var en overdragelse ved Magnus' død men derimod en overdragelse i Magnus' levende live. Der er heller ikke tale om en dødslejegave, da Magnus ikke i august måned, hvor aftalen indgås, var klar over sin alvorlige sygdom. Overdragelsen af virksomheden skal derfor ikke opfylde testamentskravene, jvf. AL § 70. Virksomheden er gyldigt overdraget, og Hilda kan ikke få denne tilbage.

Ved at give en gave til en værdi af 600.000 kr. har Magnus på uforsvarlig måde formindsket sin bodel i væsentlig grad. Hilda kan derfor rejse et vederlagskrav på i alt 600.000 kr. i forbindelse med opgørelsen af boet, RVL § 23, stk. 1 og § 24.

Litteratur: Arveret (1998), s. 321, 328.
Familieret (1996), s. 418-422.

2) Arven efter Magnus.
Hårbørstesættet kan Hilda udtage forlods efter AL § 7 a, stk. 1, da sættet udelukkende har tjent til hendes personlige brug, og værdien ikke står i misforhold til ægtefællernes formueforhold. Magnus kan ikke ved testamente fratage Hilda retten efter § 7a, jvf. AL § 24 d modsætningsvis. Sættets værdi på 6.000 kr. skal derfor ikke medregnes ved boets opgørelse.

Legale arvinger efter Magnus er hustruen Hilda, datteren Anna, sønnen Boris og barnebarnet Daniel, AL § 6 smh. med § 1, stk. 1 og 2. Fællesboet er på i alt 2,4 mio. kr. Hilda har et vederlagskrav, RVL § 23, stk. 1, på 600.000 kr., og efter Magnus falder således 900.000 kr. ((2,4 mio. - 600.000): 2) fra fællesejet. Dertil kommer 630.000 kr. fra særejet.

Som tvangsarv arver Hilda 1/6 efter AL § 6, smh. med § 25, dvs. 150.000 kr. af fællesejet og 105.000 kr. fra særejet, i alt 255.000 kr. Anna, Boris og Daniel arver som tvangsarv tilsammen 1/3 af fællesejet, dvs. 300.000 kr. (100.000 kr. hver) samt 1/3 af særejet, dvs. 210.000 kr. (70.000 kr. hver), AL § 6 smh. § 1, stk. 1 og 2 og § 25.

Litteratur: Arveret (1998), s. 42, 11-12, 29-33, 191-192.

3) Sejlbåden og sommerhuset.
Af hensyn til Hildas udlægsrettigheder skal fællesejet og særejet holdes adskilt (følger direkte af AL §§ 24 b og 24 c, jvf. 24 d).

Der kræves ikke Hildas samtykke til testation over *sejlbåden*, AL § 66, stk. 2. Den kvalitative testation til en værdi af i alt 500.000 kr. kan ikke holdes indenfor den testationsfrie del af fællesejet (450.000 kr.), AL § 26, stk. 1 smh. med § 25. Da Boris er

livsarving, kan Magnus med hjemmel i AL § 26, stk. 2 give Boris fortrinsret til sejlbåden. Hildas udlægsret går imidlertid forud, AL § 26, stk. 2, 2. pkt., og Hilda kan overtage båden efter AL § 24 b, stk. 1.

Magnus kan kvalitativt testere over sit *sommerhus* uden Hildas samtykke, da sommerhuset er særeje, AL § 66, stk. 1. Da sommerhuset har en friværdi på 385.000 kr. overskrides den kvantitative testationskompetence over særejet (315.000 kr.), AL § 26, stk. 1 smh. med § 25. Boris kan som livsarving få sommerhuset udlagt efter AL § 26, stk. 2. Hildas fortrinsret efter AL § 24 c går forud, jvf. AL § 26, stk. 2, 2. pkt., men da Hildas tvangsarvelod af særejet kun er på 105.000 kr. kan hun ikke kræve sommerhuset udlagt, hvis Boris ønsker det. Boris får således sommerhuset til en værdi af 385.000 kr. (170.000 kr. tvangsarv og 215.000 kr. af friarven). Selvom sommerhuset er mindre værd end båden, kan det ikke antages, at Boris skal have et sumlegat svarende til differencen, da bestemmelserne herom i testamentet alene må fortolkes som værende kvantitative i det omfang, det er nødvendigt for at den kvalitative testation kan gennemføres.

Litteratur: Arveret (1998), s. 192-200, 205-209.

4) Øvrige testationer.

Anna får udover sin tvangsarv 175.000 kr. ifølge testamentet.

Datteren Camilla er død og begunstigelsen på 300.000 kr. bortfalder som udgangspunkt, AL § 5. Begrundelsen for begunstigelsen var imidlertid at hjælpe Daniel, der er handicappet. Daniel er Magnus' barnebarn, og da det yderligere fremgår af testamentet, at Magnus er meget knyttet til Daniel, må man ved konkret fortolkning antageligt komme frem til, at det er i overensstemmelse med Magnus' ønske i stedet at tillægge Daniel de 300.000 kr. Alternativet til denne fortolkning er fordeling mellem Karl, Viggo og Leif, jvf. nedenfor, hvilket Magnus næppe ville ønske.

Tilbage af friarven er nu 75.000 kr. Ifølge testamentet skal Karl, Viggo og Leif dele pengene med 1/3 til hver. Leif er død og arver derfor ikke, AL § 5. Der er således en ledig lod på 25.000 kr. Intet tyder på, at Magnus ønsker, at Leifs livsarving skal overtage dennes lod. Da det må antages, at Magnus har haft til hensigt at testere over hele friarven "resten af min formue..." må det ved valget mellem fordeling mellem de legale arvinger eller tilvækstret til Karl og Viggo yderligere tillægges disse 12.500 kr. hver. Karl og Viggo modtager således hver 37.500 kr.

Litteratur: Arveret (1998), s. 182-184.

5) Den endelige fordeling af Magnus' aktiver.

Hilda:	det antikke hårbørstesæt 255.000 kr. (båden udtages af Hilda på baggrund af tvangsarv og boslod)
Anna:	345.000 kr. (170.000 kr. tvangsarv og 175.000 kr. friarv)
Boris:	sommerhuset til en værdi af 385.000 kr. (170.000 kr. tvangsarv og 215.000 kr. friarv)
Daniel:	470.000 kr. (170.000 kr. tvangsarv og 300.000 kr. friarv)
Karl:	37.500 kr.
Viggo:	37.500 kr.

I alt 1.530.000 kr.